T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2013 / 1148
KARAR NO : 2014 / 314
KARAR TR : 01.04.2014

ÖZET: Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan satış belgesi alarak tütün ve alkol piyasası sektöründe perakende tütün mamulü satıcısı olarak faaliyet göstermekte iken, 2011 yılı süre uzatım işlemi yapmadığı gerekçesiyle 4733 sayılı Kanun'un 8.maddesinin beşinci fıkrası (j) bendi uyarınca, geçerli satış belgesi olmaksızın tütün mamulü satışı yapıldığından bahisle verilen idari para cezasının iptali iste-miyle açılan davada, davacının yürürlükte bu-lunan mevzuat uyarınca kendisinden beklenen mali yükümlülüğü süresinde yerine getirmiş olduğu ve halen mal alabildiği gözetildiğinde adına verilen idari para cezasının kaldırıl-masına karar verilmesi gerektiği sonucuna varıldığından, bu konuda adli ve idari yargı yerleri arasında doğan hüküm uyuşmazlığının, kesinleşen adli yargı kararının görevsiz mahkemece verilmiş bir karar olması, idari yargı kararında ise hukuki isabet bulunmaması nedenleriyle her iki kararın da kaldırılması ve 2247 sayılı Kanunun 25.maddesi hükmü uyarınca uyuşmazlığın esası hakkında hüküm tesisi yoluna gidilerek hukuka aykırı bulunan idari para cezasının iptaline karar verilerek hüküm uyuşmazlığının bu suretle giderilmesi gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının
Giderilmesi İsteminde
Bulunan(Davalı) : Trabzon Valiliği
Karşı Taraf (Davacı) : S.Y.

O L A Y : Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu (TAPDK) Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Daire Başkanlığınca, Kurumlarından satış belgesi alarak tütün ve alkol piyasası sektöründe perakende ve/veya toptan tütün mamulü ve/veya alkollü içki ile açık alkollü içki satıcısı olarak faaliyet göstermekte iken, 2011 yılı süre uzatım işlemi yapmadıkları gerekçesiyle satış belgesi "iptal" durumda olan gerçek ve tüzel kişilere ait listenin gönderilmesi sonucu, 21.9.2011 günü yapılan denetimler sırasında, Trabzon İlinde "Abant Büfe" adıyla faaliyet gösteren ve müstecirliğini davacının yaptığı işyerinde, 2010 yılına ait yenilenmemiş belgenin var olduğu ve (2001, Parlament, Lark, Mırotti Jack Doneyl Jd vb.) marka sigaraların satışa sunulduğunun tespit edildiği, böylece TAPDK toptan/perakende satış belgesi olmaksızın tütün mamulü satışı yapıldığından bahisle, davacı adına, 4733 sayılı Tütün ve Alkol Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 8.maddesi beşinci fıkrasının (j) bendi uyarınca, Vali Olurlu Trabzon Valiliği İl Emniyet Müdürlüğünün 29.11.2011 gün ve …..11/1584 sayılı işlemiyle 1.232 TL idari para cezası verilmiştir.

I-Davacı S.Y., dava dilekçesinde; tarafına tebliğ edilen 29/11/2011 tarih ve …..11/1584 sayılı idari para cezasına karşı, kendisine gönderilen metinde başvurabileceği kanun yolu, mercii ve süresi belirtilmediğinden, bu nedenle öncelikle söz konusu idari para cezasının usul yönünden iptalinin gerektiğini, işletmesini yaptığı Abant Büfe adlı işyerinde usule uygun olarak tütün mamulleri ve alkollü içki satışı yaptığını, ilgili kurum olan TAPDK'dan söz konusu mamulleri satabilmesi için işyerini açmasıyla birlikte "Tütün Mamülü Alkol ve Alkollü İçki Perakende Satış Belgesi" aldığını, söz konusu belgenin satış yapan yerlere bir defaya mahsus olarak verildiğini, her yıla ilişkin olarak ayrı ayrı verilmediğini, 2011 yılı için de satış yapabilmesi için T.C. Ziraat Bankası'na TAPDK Süre Uzatım Ücreti'ni yatırdığını, bu hususu denetim yapan memurlara sözlü olarak beyan etmesine rağmen, 2011 yılı için de bir belge olması gerektiği tarafına izah edilerek, söz konusu idari para cezasının hukuka aykırı bir şekilde düzenlendiğini, Perakende Tütün Mamulü ve Alkollü İçki satışını yasaya uygun olarak yapabileceğinin, ilgili kurumun

online sisteminde sorgulama ekranında da açıkça görüldüğünü, aksi halde zaten 2011 yılı içerisinde TAPDK'dan tütün mamulü alkol ve alkollü içki satmak için bunları alabilmesinin söz konusu olamayacağını, bu hususun TAPDK'dan öğrenilebileceğini, 2011 yılı içinde alım ve satım yapabildiğine ilişkin olarak örnek bir fatura suretini de dilekçe ekinde sunduğunu, sunmuş olduğu faturada da TAPDK numarasının belirtilmiş olup bu numarayla tütün mamulü alkol ve alkollü içki alımı yapmakta olduğunu ve hal böyleyken neden idari para cezası ile cezalandırıldığının büyük bir muamma olduğunu açıklayarak, söz konusu idari para cezasının usul ve yasaya aykırı olduğu nedeniyle kaldırılarak idari işlemin iptaline karar verilmesi istemiyle Trabzon Valiliğine karşı 15.12.2011 tarihinde adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

Davalı İdare savunma dilekçesinde; davacının dava dilekçesinde; tarafına tebliğ edilen idari para cezasına ilişkin metinde söz konusu yaptırıma karşı başvurabileceği kanun yolu, merci ve süresinin bildirilmediğini bu nedenle idari para cezasının usul yönünden iptal edilmesi gerektiğinin belirtildiğini ancak, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda idari davaların türleri, idari davaların nasıl açılacağı, dava dilekçelerinin verileceği yerler ve dava açma sürelerinin açıkça belirtildiğini, 4733 sayılı Tütün ve Alkol Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 8. maddesi onuncu fıkrasında da,"Bu Kanun hükümlerine göre verilen İdarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz " hükmünün yer aldığını, yine davacının dilekçesinde; Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından verilen Tütün Mamulü Alkol ve Alkollü İçki Perakende Satış Belgesinin alkol satışı yapılan yerlere bir defaya mahsus verildiğini, her yıl için ayrı ayrı verilmediğini, bu belgesini de 2010 yılı için aldığını 2011 yılı içinde satış yapabilmesi için T.C. Ziraat Bankasına TAPDK süre uzatım ücretini zamanında yatırdığını, düzenlenen idari para cezasının hukuka aykırı olduğunu beyan etmekte ise de, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun 22.07.2011 tarih ve 110789 sayılı yazısı ekinde gönderilen Trabzon İli sınırları içerisinde 2011 yılı süre uzatım işlemi yapmadığından dolayı fiili durumu iptal olan satıcılara ait listenin 251. sırasında yer alan eski sahibi Ömer Soğuksulu adına kayıtlı bulunan Abant büfede, 21.09.2011 günü saat 21.25 sıralarında yapılan kontrol ve denetimde, alkol ve sigara satışı yapıldığının tespit edilmesi üzerine 4733 sayılı Kanunun 8. maddesi beşinci fıkrası (j) bendi gereğince idari yaptırım karar tutanağı düzenlendiğinin anlaşıldığını, 4733 sayılı Kanunun cezai hükümler başlıklı 8.maddesinin beşinci fıkrasında, "Tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı İdarî yaptırımlar uygulanır " , (j) bendinde ise, "Yetkili olmadıkları halde, açık olarak içki satışı veya sunumu yapanlar ile satışa sunulan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri arz ambalajlarını bozmak veya bunları bölmek suretiyle satanlara 1.232,00 liradan 12.327,00 liraya kadar idarî para cezası verilir " denilmekte olup, bu hükümlere aykırı olarak faaliyet gösterdiği tespit edilen Abant Büfe unvanlı işyerine Valilik Makamının 30/11/2011 tarihli onayı ile idari yaptırım karar tutanağı düzenlendiğini, bu nedenle davacının dava dilekçesindeki iddialarının haksız ve dayanaksız olduğunu, idare tarafından yapılan uygulamanın tamamen kanun ve yönetmeliklere uygun olarak yapıldığını, açıklanan nedenlerden dolayı, davacının talebinin reddine karar verilmesi gerektiğini savunmuştur.

TRABZON 3. SULH CEZA MAHKEMESİ tarihsiz ve D.İş:2011/136 sayı ile, dava ve savunma dilekçelerinde yazılı hususlar özetlenerek, başvuru sahibinin dilekçe ekinde sunmuş olduğu, perakende satış belgesi sureti, süre uzatım ücreti, dekont sureti, online satıcı sorgu belgesi ve fatura örneği ile davalı idare tarafından sunulan belgelerin dosya içersine konul-duğu belirtilerek, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanlığından gönderilen müzekkere cevabında, "Sanayi Mah. Çarşı İçi Sok. No.20 Trabzon adresinde "Abant Tekel Büfesi" ünvanlı işyeri için S.Y. isimli şahıs adına 10/03/2010 tarihinde 61012537 P kurum sicil numaralı tütün mamulü ve alkollü içki perakende satış belgesinin düzenlendiği ve söz konusu belgenin geçerliliğini koruduğu anlaşılmıştır" denildiği gerekçesiyle, başvuru sahibinin başvurusunun esastan kabulüne, idari para cezasının bütün neticeleri ile birlikte iptali ile kaldırılmasına kesin olarak karar vermiştir.

II-DavacıS.Y., Trabzon Valiliğine karşı aynı tarihte (15.12.2011), aynı gerek-çeler ve aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare, cevap dilekçesinde, adli yargı yerine verdiği dilekçesindeki hususları tekrar ederek, ayrıca 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27.maddesi birinci fıkrasında yer alan "İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir " hükmü gereğince, davacının sulh ceza mahkemesine müracaat etmesi gerektiği hususunun dikkate alınarak, idari para cezasına karşı açılan bu davada Mahkemece görevsizlik kararı verilmesinin hukuka uygun olacağının düşünüldüğünü belirterek, idare tarafından yapılan uygulamanın tamamen kanun ve yönetmeliklere uygun olduğu ve açıklanan nedenlerden dolayı, davacının hukuki dayanaktan yoksun talebinin reddine karar verilmesinin gerektiğini savunmuştur.

TRABZON İDARE MAHKEMESİ 22.10.2012 gün ve E:2011/1994, K: 2012/1184 sayı ile, dava ve savunma dilekçelerinde yazılı hususlar özetlenerek, "Dava dosyasının incelenmesinden, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından Trabzon ilinde faaliyet gösteren ancak 2011 yılı için tütün mamulü alkol ve alkollü içki parakende satış belgesi için süre uzatımı talebinde bulunmayan işyerlerine ait listenin çıkarıldığı, adı geçen kurum tarafından davalı idareye yazılan 22.07.2011 tarih ve 110789 sayılı yazı ile 2011 yılı için süre uzatımı talebinde bulunmaması nedeniyle fiili durumu iptal olan işyerlerinde gerekli denetimin yapılarak tütün mamulü veya alkollü içki arzı yapıldığının

tespiti halinde gerekli idari müeyyidenin uygulanmasının talep edildiği, 21.09.2011 tarihinde davacıya ait işyerinde kolluk görevlileri tarafından yapılan denetimde 2011 yılı için süre uzatımı alınmayan tütün mamulü alkol ve alkollü içki perakende satış belgesi ile tütün mamulünün satışa arz edildiğinin tespiti üzerine dava konusu idari para cezasının kesildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından davalı idareye gönderilen listede, davacının tütün mamulü ve alkollü içki satışı için 2011 yılına ilişkin olarak süre uzatım talebinde bulunmadığı, dolayısıyla 2011 yılı için alkollü içki ve tütün mamulü satış yetkisinin bulunmadığının açık olduğu, 21.09.2011 tarihinde yapılan denetimde davacının tütün mamulünü satışa arz ettiğinin tespiti üzerine kesilen idari para cezasında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır" gerekçesiyle itiraz yolu açık olmak üzere davanın reddine karar vermiş, verilen karar kesinleşmiştir.

III-UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK: Trabzon Valiliği, 21.09.2010 günü saat 21.25 sıralarında Trabzon İli Sanayi Mahallesi Çarşıiçi Sok. No.20 sayılı adreste davacı S.Y. adına faaliyet gösteren Abant Büfe ünvanlı işyerine ait Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun izin belgesinin 2010 yılı sonu itibarıyla sona erdiği halde, 2011 yılı için yenileme başvurusunun yapılmadığının tespit edilmesi üzerine, söz konusu işyeri hakkında 4733 sayılı Tütün ve Alkol Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 8. maddesi beşinci fıkrası (j) bendi gereğince, Valilik Makamının 30.11.2011 tarihli onayı ile 1.232,00 TL tutarında idari yaptırım karar tutanağı düzenlendiğini, davacı S.Y.'un idari yaptırım karar tutanağının iptali talebiyle, Trabzon 3.Sulh Ceza Mahkemesine ve Trabzon İdare Mahkemesine dava açtığını, Trabzon 3.Sulh Ceza Mahkemesinin bila tarih ve 2011/136 Değ.iş sayılı kararı ile, "Başvuru sahibi aleyhine kesilen idari para cezasının hukuka aykırı olduğu anlaşılmakla, başvuru sahibinin başvurusunun esastan kabulüne, idari para cezasının bütün neticeleri ile birlikte iptali ile kaldırılmasına " karar verildiğini, Trabzon İdare Mahkemesinin 22.10.2012 tarih ve E:2011/1994,K:2012/1884 sayılı kararı ile, " Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından davalı idareye gönderilen listede, davacının tütün mamulü ve alkollü içki satışı için 2011 yılına ilişkin olarak süre uzatım talebinde bulunmadığı, dolayısıyla 2011 yılı için alkollü içki ve tütün mamulü satış yetkisinin bulunmadığının açık olduğu, 21.09.2011 tarihinde yapılan denetimde davacının tütün mamulü satışa arz ettiğinin tespiti üzerine kesilen idari para cezasında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılarak davanın reddine" karar verildiğini, konu ile ilgili olarak Emniyet Genel Müdürlüğü 1.Hukuk Müşavirliğinin 04.04.2013 tarih ve 29367668-34294-(63210)-1390/2012-13152/74166 sayılı görüş yazısında "her iki mahkemenin tarafları ve konusu aynı olan kararları arasındaki hüküm uyuşmazlığının çözümlenmesi istemiyle davaların tarafı olan Trabzon Valiliğince yine Trabzon idare Mahkemesi aracılığı ile Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunabileceği değerlendirilmektedir " yönünde kanaat bildirildiğini, bu nedenle iki karar arasındaki çelişki sebebiyle hakkın yerine getirilme imkanının bulunmadığını ileri sürerek, ortaya çıkan bu hüküm uyuşmazlığının 2247 sayılı Kanunun 24. maddesi uyarınca çözümlenmesi istemiyle Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuştur.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: "…1-) Davacının, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan aldığı 10.03.2010 tarihli tütün mamülü alkol ve alkollü içki perakende satış belgesinin 2011 yılı süre uzatım işlemi yapılmadığı için satış belgesinin iptal olduğundan ve bu hususta idari yaptırım uygulama yetkisinin mülki amirlere verildiğinden bahisle; işyerinde denetim yapılması, satış belgesi iptal olmasına rağmen yetkisiz olarak tütün mamülü ve/veya alkollü içki satışı ile açık alkollü içki satışı/sunumu yapıldığının tespit edilmesi halinde, işletme yetkilileri hakkında 4733 sayılı Kanunun değişik 8. maddesinin 5. fıkrasının (f), (g) , (j) bentleri ile aynı maddenin 9. fıkrası hükümleri uyarınca işlem yapılmasının Trabzon Valiliğinden istenilmesine dair 22.07.2011 tarih ve B.62.0.TDK.0.10.00.00 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu işlemi üzerine, dava konusu işyerinde 21.09.2011 tarihinde yetkililerce; yapılan kontrol ve denetimde, sigara satışı yapıldığının tespit edilmesi sonucunda, Trabzon Valiliğinin, davaya konu 29.11.2011 tarih ve B.05.1.EGM.4.61-26817/(91244)-11/1584 sayılı işlemi ile anılan yasa maddesine aykırı olarak, satış belgesi olmaksızın tütün mamülü/alkollü içki satışı yapıldığı gerekçesiyle 1.232 TL. idari para cezası uygulanmasına karar verildiği ve bu işlemin iptali istemiyle açılan dava sonucunda, 2011 yılı için süre uzatımı alınmadığı, dolayısıyla 2011 yılı için alkollü içki ve tütün mamülü satış yetkisi bulunmadığı halde 21.09.2011 tarihinde tütün mamülünü satışa arzettiğinin tespiti üzerine kesilen idari para cezasında hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davayı reddeden Trabzon İdare Mahkemesinin 22.10.2012 gün ve E:2011/1994, K:2012/1184 sayılı kararı yasal süresi içerisinde itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

2-) Davacı tarafından aynı işlemin ve söz konusu idari para cezasının kaldırılarak iptaline karar verilmesi talebiyle Trabzon Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesinde de dava açılmış ve anılan mahkemenin 2011/136 D.İş sayılı kararı ile; Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanlığına ilgili işyerinin belgesinin geçerliliğini koruyup korumadığının sorulması üzerine gelen 08.03.2012 tarihli cevaptan, davacıya 10.3.2010 tarihinde verilen tütün mamülü ve alkollü içki perakende satış belgesinin geçerliliğini koruduğu anlaşıldığından bahisle, söz konusu idari para cezasının hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle davanın kabülüne ve idari para cezasının iptali ile kaldırılmasına karar verilmiş ve bu karar süresi içinde temyiz/ itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

3-) Yukarıda anılan, farklı yargı yerlerinde açılan davaların tarafı olan Trabzon Valiliği, kararlar arasında çelişki bulunduğunu ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğini belirterek hüküm uyuşmazlığının giderilmesi talebinde bulunmuştur.

USULE İLİŞKİN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 2592 sayılı Kanun ile değişik 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında, "1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş; aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a)Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b)Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c)Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d)Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e)Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurulmaksızın kesinleşmiş kararlar oldukları; her iki kararda da davanın esasının hükme bağlandığı anlaşılmıştır.

Davacıya idari para cezası uygulanmasına ilişkin dava konusu işlemin hukuka uygun olduğunu belirten idari yargıda verilen karara karşılık; adli yargıda aynı işlemin hukuka aykırı olduğu yönünde karar verildiği anlaşılmakla; anılan kararlar arasındaki çelişki nedeniyle idarenin kamu hizmetinin düzgün yürütülebilmesi için yaptırım uygulama hakkının yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği; bu duruma göre, söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü gerekmektedir.

HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ ESASININ İNCELENMESİ

4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8. maddesinin (g) bendinde, Kurumdan satış belgesi almadan tütün mamülleri ve alkollü içkilerin perakende satışını yapanlara beşbin Yeni Türk Lirası idari para cezası verileceği belirtilmiş, (j) bendinde; yetkili olmadıkları halde, açık olarak içki satışı veya sunumu yapanlar ile satışa sunulan tütün mamülleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri arz amblajlarını bozmak veya bunları bölmek suretiyle satanlara bin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar idari para cezası verileceği hükmü yer almış, aynı maddenin olay ve işlem tarihinde yürürlükte bulunan 10. ve 11. bentlerinde de; "Bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usülü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdari yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmiş bulunmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından, Trabzon İlinde faaliyet gösteren ancak 2011 yılı için tütün mamülü, alkol ve alkollü içki perakende satış belgesi süre uzatımı işlemi yapmadığından dolayı fiili durumu iptal olan satıcılara ve işyerlerine ait listenin çıkarıldığı ve davacının işyerinin de bu listede yer aldığı, adı geçen kurum tarafından davalı idareye gönderilen 22.07.2011 tarih ve 110789 sayılı yazı ile 2011 yılı için süre uzatımı yapılmaması nedeniyle fiili durumu iptal olan işyerlerinde gerekli denetimin yapılarak tütün mamulü veya alkollü içki arzı yapıldığının tespiti halinde gerekli idari müeyyidenin uygulanmasının talep edildiği, 21.09.2011 tarihinde davacıya ait işyerinde yapılan denetimde, 2011 yılı için süre uzatımı alınmayan tütün mamülü alkol ve alkollü içki perakende satış belgesi ile tütün mamülünün satışa arz edildiğinin tespiti üzerine dava konusu idari para cezası işleminin tesis edildiği anlaşılmaktadır.

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 2011 yılı süre uzatım işlemi yapılmadığı için 2010 yılında aldığı satış izni iptal edilen davacının 21.09.2011 tarihinde geçerli izin belgesi olmaksızın tütün mamülü satışı yaptığının davalı idarece tespit edilmesi nedeniyle tesis edilen dava konusu işlemde mevzuata aykırılık bulunmamaktadır.

SONUÇ :

1-)Trabzon Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesinin 2011/136 Değ.İş sayılı kararı ile Trabzon İdare Mahkemesinin 22.10.2012 tarih ve E:2011/1994, K:2012/1184 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna;

2-)Trabzon Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesinin; olayda yargılama görev ve yetkisinin idare mahkemesine ait bulunduğu hususunun ve dava konusu işlem tarihinde söz konusu satış belgesinin süre uzatımı yapılmamasından dolayı yetkili idarece iptal edilmiş olmasının dikkate alınmaksızın verildiği anlaşılan 2011/136 Değ.İş sayılı kararının kaldırılmasına;

3-)Trabzon İdare Mahkemesinin 22.10.2012 tarih ve E:2011/1994, K;2012/1184 sayılı kararının kabulüne;

Bu suretle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi gerekeceği …" yolunda düşünce vermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; "…İNCELEME: Trabzon ilinde Abant Büfe isimli işyerini işleten S.Y.'un işyerinde 21/09/2011 günü yapılan denetimde, 10/03/2010 tarihinde TAPDK'dan (Tütün ve Alkol Piyasaları Düzenleme Kurumu) alınan "Tütün Mamülü Alkol ve Alkollü İçki Perakende Satış Belgesi" nin denetim tarihinde yenilenmediğinin tespiti üzerine, Trabzon Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü'nün 29/11/2011 gün ve 1584 sayılı kararı ile 4733 sayılı "Tütün ve Alkol Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun"un 8. Maddesi 5. fıkra (j) bendi uyarınca 1.232,00 TL adli para cezası

verilmesine karar verilerek S.Y.'a 05/12/2011 günü tebliğ edilmiştir.

Davacı S.Y. tarafından, 15/12/2011 tarihinde Trabzon 3. Sulh Ceza Mahkemesinde bu para cezasına itiraz edilerek, 2011/136 E sayılı dava açılmış; aynı zamanda 15/12/2011 tarihinde Trabzon İdare Mahkemesinde 2011/1994 E sayı ile idari para cezasının iptali için dava açılmıştır.

Yapılan yargılamalar sonucunda, Trabzon 3. Sulh ceza Mahkemesinin 2011/136 D. İş sayılı Kararı ile, TAPDK'nun cevabi yazılarında, davacıya 10/03/2010 yılında 61012537 sayı ile verilen belgenin geçerliliğini koruduğuna ilişkin bilgi üzerine, davaya konu idari para cezasının iptaline karar verilmiş, karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Trabzon İdare Mahkemesinin 22/10/2012 gün ve 2011/1994 E, 2012/1184 K sayılı kararı ile ise; idari para cezasının, davacının 2011 yılı için TAPDK.dan süre uzatım talebinde bulunmaması nedeniyle verildiğinin, 21/09/2011 tarihinde yapılan denetimde süre uzatım belgesi olmadan tütün ve alkol ürünleri satması nedeniyle verilen idari para cezasının hukuka uygun olduğu gerekçesi ile idari para cezasının iptaline dair davayı reddetmiş, bu kararda itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Trabzon Valiliğince, iki kararın birbiri ile çelişir nitelikte olduğunu iddia ile hangi kararın uygulanacağı huşunda çelişkiye düşüldüğü gerekçesiyle hüküm uyuşmazlığı çıkarılmasını talep etmektedir.

2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesine göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflardan en az biri aynı olan iki ayrı kararın bulunması ve bu kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olması gerekmektedir.

Hüküm uyuşmazlığına konu olan kararlardan adli yargı yerinde açılan davada, davacı hakkında, 4733 sayılı "Tütün ve Alkol Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun"un 8. Maddesi 5 fıkra (j) bendi uyarınca verilen 1.232,00 TL adli para cezasının iptaline karar verilmiş iken İdari yargı yerinde verilen kararda ise, idari para cezasının hukuka uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu durumda her iki yargı merciinde görülen davaların sebeb ve konuları ile taraflarının aynı olduğu söylenebilecektir, zira her iki davanın sonucunda verilen kararlar ile idari para cezasının tahsili edilip edilmeyeceği bakımından ortaya çıkan çelişkili kararlar nedeniyle bir hakkın yerine getirilmesi olanaksız hale gelmektedir. Bu durumda anılan kararlar arasına hüküm uyuşmazlığı bulunmaktadır.

HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ ESASININ İNCELENMESİ;

4733 sayılı "Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun"un 1. Maddesine göre amacı; "Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol işletmeleri Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması ile Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun kurulmasına, bu Kurumun görev ve yetkilerinin düzenlenmesine ve tütün ve tütün mamullerinin Türkiye'de üretimine, iç ve dış alım ve satımına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir." Bu kapsamda davacının işyerinde tütün ve alkolü ürünleri satışı için, 10/03/2010 yılında 61012537 sayı ile TAPDK tarafından izin belgesi verilmiştir. Yasanın 4/A- e bendinde tütün ve alkol ürünleri satış belgesi verilmesi ve denetlenmesi Kurumun yetki ve görevleri arasında sayılmış, böylece piyasa kontrolünün de sağlanması amaçlanmıştır. 4733 sayılı Yasada satış için izin belgesi alım zorunluluğu getirilmiştir. Ancak, incelenen mevzuatta davacıya perakende satış belgesinin verildiği 10/03/2010 tarihi itibariyle satış belgelerinin süreli olduğuna ya da her yıl süre uzatım izni alınacağına dair bir düzenleme bulunmamaktadır.

Ancak, davacıya verilen izin belgesi anılan Yasa gereği süre sınırlaması olmaksızın verilmiş iken, 07/01/2011 tarih ve 27808 sayılı R.G.de yayımlanan "Tütün Mamulleri ve Alkollü içkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" perakende satış belgelerinin her yıl belirli bir harç karşılığı yenilenmesi zorunluluğunu getirmiştir. Yönetmeliğin yayım tarihinden önce verilmiş davacının sahip olduğu belge gibi diğer belgeler için ise, geçici 2. maddesi ile "Yürürlükten önce verilmiş satış belgeleri hakkında" başlığı altında " - (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce verilmiş olan ve geçerliliği bulunan satış belgelerinin geçerlilik süreleri ile 2011 yılı süre uzatım işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten sonra Kurul kararı ile belirlenir." düzenlemesi yapılmıştır." Şeklinde düzenlenerek, eski tarihli izin belgesi sahiplerinin 2011 yılı süre uzatım işlemleri usul ve esaslarının TAPDK kurul kararı ile düzenleneceği hükmünü getirmiştir.

Yönetmeliğin geçici 2. Maddesi uyarınca, 9 Şubat 2011 tarih ve 27841 sayılı RG.de yayımlanan 26/01/2011 tarih ve 6122 sayılı "2011 Yılı Satış Belgesi Süre Uzatım İşlemlerine İlişkin Uygulanacak Usul ve Esaslara Dair Kurul Kararı" nın 2. Ve 3. Maddelerinde;

"3 - Kurum tarafından önceki yıllarda düzenlenmiş bulunan ve halen geçerliliğini koruyan satış belgelerinin geçerlilik süresi, 2011 yılı Nisan ayının son günü (30/4/2011 günü sonu) olup bu süre zarfında satıcılar, 2011 yılı satış belgesi süre uzatım işlemini 29/4/2011 Cuma günü akşamı mesai saati sonuna kadar gerçekleştirebilecektir.

4 - Belirtilen süre zarfında (29/4/2011 Cuma günü akşamı mesai saati sonuna kadar) süre uzatım işlemi yaptırmayan satıcıların faaliyetine devam etmek istemeleri durumunda, yeniden satış belgesi almaları gerekmektedir"

Hükümleri ile eski tarihli satış belgesi sahibi işletmecilerin, 29/04/2011 tarihine kadar Kurula gerekli harçları yatırarak belge sürelerini uzatmaları gerektiği hüküm altına alınmaktadır.

Yukarıda açıklanan Yasal düzenleme ve açıklamalara göre davaya konu somut olayda, davacının 10/03/2010 gün ve 0276895 sicil sayılı "Tütün Mamülü ve Alkol ve Alkollü İçki Perakende Satış Belgesi"nin 4733 sayılı Yasanın anılan hükümleri uyarınca herhangi bir süre sınırlamasına tabi olmadan verildiği, davalı idarenin hüküm uyuşmazlığına konu Trabzon 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 2011/136 D. İş nolu dosyasına gönderdiği 08/03/2012 gün ve 4728 sayılı cevabi yazısından bu belgenin iptal edilmediği

ve 4733 sayılı Yasa uyarınca geçerliliğini koruduğu anlaşılmaktadır.

Burada işin esası bakımından tartışılması gereken sorun, Yasanın izin belgelerinin verilmesi hakkındaki uygulamasını gösteren ve sonradan yürürlüğe giren Yönetmelik hükümlerinin atfı ile idari bir organ olan TAPDK'nun idari nitelikteki uygulama işlemi olan "Kurul kararı" ile Yasada hüküm bulunmayan belge geçerlilik süreleri hakkındaki ve sonradan yürürlüğe giren, Kurul kararına uyulmadığı gerekçesi ile 4733 sayılı Yasanın 8/j maddesi uyarınca idari para cezası verilmesinin Ceza Hukukunun genel ilkelerine uygun olup olmadığıdır.

5252 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un geçici 1. maddesi ve buna bağlı olarak 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 5. maddesinin 01.01.2009 tarihinde yürürlüğe girmesi sonucu ve aynı Kanun'un 2. maddesi hükmü ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu 4. Maddesi hükmü karşısında, dava konusu eylemin atılı kabahati oluşturup oluşturmayacağı hususunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

5237 sayılı TCK'nun 5. maddesine göre "Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır." hükmü ile TCK'nun genel hükümlerinin ceza hükmü içeren tüm yasalar bakımından genel hükümlerinin uygulanmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu bağlamda, TCK'nun 2. Maddesi Suç ve Cezada Kanunilik ilkesi başlığı altında "(1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz./(2) idarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz." hükmü ile suç teşkil eden eylemlerin ve bunlara karşı yaptırımların yasalarda gösterilmesi gerektiğini, idarenin yasada öngörülmeyen durumlarda düzenleyici idari işlemleriyle suç ve ceza ihdas edemeyeceğini açıkça hüküm altına almıştır. Yasanın 2. Maddesi gerekçesinde de belirtildiği gibi; Kanunun amacına ilişkin maddesinde ifade edilen kişi hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınabilmesi için, hangi fiillerin suç teşkil ettiğinin kanunda açık bir şekilde belirlenmesi gerekir. Aynı şekilde, suç işlenmesi dolayısıyla verilecek ceza ve tedbirlerle, cezaya mahkûmiyetin hukukî sonuçları ve bu yaptırımların süre ve miktarlarının da kanunla düzenlenmesi zorunludur. Anayasamızda da ifade edilen ve evrensel nitelikteki “kanunsuz suç ve ceza olmaz” ilkesinin gereği olarak suçların tanımlanması ve ceza hukuku yaptırımları koyma yetkisine sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi sahiptir. Yine Anayasamıza göre yasama görevi, devredilmesi mümkün olmayan bir yetkidir. Bireyin maddî ve manevî varlığı üzerinde derin etkiler doğuran suç ve cezaların, ancak ulusal iradeyi temsil eden organ tarafından yapılacak kanunla düzenlenebilmesi, kişi hak ve özgürlüklerine sağlanan en önemli anayasal garantilerden birini oluşturmaktadır.

Diğer taraftan toplum düzenini, genel ahlakı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla niteliği ve ağırlığı itibariyle cürüm olarak tanımlanmayan ve daha hafif eylemler 5326 sayılı Kabahatler Kanununda kabahat olarak tarif edilerek, bir kısım kabahatler bu kanunda tanımlanıp idari yaptırıma tabi tutulurken, somut olayda olduğu gibi diğer bir kısmı ise özel yasalarda düzenlenmiş, ancak genel ilkelere 5326 sayılı Kabahatler Kanununda yer verilmiştir. 5326 sayılı Yasanın 2. Maddesi, Kabahati, Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır şeklinde tanımlamıştır. Bu tanıma göre 4733 sayılı yasada düzenlenen eylemler Kabahat nevinden olup, genel ilkeleri bakımından 5326 sayılı yasaya tabidir.

5326 sayılı Yasanın 4. Maddesi "(1) Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir./ (2) Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir." Hükmü ile de, kabahatlerin yasa ile düzenleneceğini, ancak yasanın uygulanması bakımından çerçeve hükmün içeriğinin, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabileceği hüküm altına alınmıştır. 4. Maddede yer alan düzenlemenin, TCK'nun yukarıda açıklanan 5. Maddesi bağlamında zaman bakımından uygulamayı düzenleyen 7. Maddesi 1. Fıkrasında yer alan "(1) işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz, işlendikten sonra yürürlüğe giren kanuna göre suç savılmayan bir fiilden dolayı da kimse cezalandırılamaz ve hakkında güvenlik tedbiri uygulanamaz. Böyle bir ceza veya güvenlik tedbiri hükmolunmuşsa infazı ve kanuni neticeleri kendiliğinden kalkar" hükmü ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, davaya konu olay incelendiğinde, davacıya 4733 sayılı Yasanın 6. Maddesi gereği verilen tütün ve alkollü ürünler satış belgesi, davacının işletmesine 10/03/2010 tarihinde verilmiş, verildiği tarih itibariyle Yasada belgenin her yıl yenileneceğine dair bir zorunluluk bulunmamaktadır, TAPDK'nun yukarıda sayı ve tarihi verilen bildirişine göre de, denetim tarihinde geçerliliğini sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Belge tarihinden sonra yürürlüğe giren 07/01/2011 tarih ve 27808 sayılı R.G.de yayımlanan "Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" belgelerin her yıl yenilenmesi zorunluluğu getirmiş iken, eski tarihli yönetmelikler hakkındaki düzenlemeyi Kurulun idari kararına bırakmış, 9 Şubat 2011 tarih ve 27841 sayılı RG.de yayımlanan 26/01/2011 tarih ve 6122 sayılı "2011 Yılı Satış Belgesi Süre Uzatım İşlemlerine İlişkin Uygulanacak Usul ve Esaslara Dair Kurul Kararı" 2 ve 3. Maddelerinde de eski belgeler bakımından süre uzatımının 29/04/2011 tarihine kadar yapılabileceği belirlenmiştir. Davacıya süre uzatımına ve belgesinin iptal edildiğine dair Kurul tarafından herhangi bir karar tebliğ edildiğine dair dosyada belgede bulunmamaktadır. O halde, özel yasasında hüküm bulunmayan satış izin belgelerinin her yıl süre uzatım zorunluluğu hakkında, Yönetmelik hükmü atfı ile sonradan alınan idari düzenleyici işlem ile idari ceza tesis edilmesi, Suçta ve cezada yasallık ilkesi uyarınca, yasada öngörülmeyen yükümlülükler kimseye yüklenemeyeceğinden, TCK'nun 7. Kabahatler Kanunun 4. Maddesine aykırı olduğundan, davaya konu idari para cezasının usulsüz olduğu ve hüküm uyuşmazlığına konu Trabzon 3. Sulh Ceza Mahkemesinin

23/12/2011 gün ve 2011/136 D. İş sayılı idari para cezasının iptaline ilişin kararının esas olarak yerinde olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ:

1-Trabzon 3. Sulh ceza Mahkemesinin 2011/136 D. İş sayılı Kararı ile Trabzon İdare Mahkemesinin 22/10/2012 gün ve 2011/1994 E, 2012/1184 K sayılı kararlar arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna,

2-Hüküm uyuşmazlığının, Trabzon İdare Mahkemesinin 22/10/2012 gün ve 2011/1994 E, 2012/1184 K sayılı kararı kaldırılarak giderilmesine karar verilmesi gerekeceği …" yolunda düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 01.04.2014 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 30.12.2013 tarihinde yapılan toplantısında, dosyanın usul yönünden incelenmesi sonunda;

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" denilmiş; 24. maddesinde (Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) ise, 1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulun-ması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, kararlarda da işin esasının hükme bağlandığı ve davaların taraflarının aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Konu ve dava sebebinin aynı olup olmamasının incelenmesi:

İdare Mahkemesi ve Sulh Ceza Mahkemesinde görülen davaların, satış belgesi alarak tütün ve alkol piyasası sektöründe perakende ve/veya toptan tütün mamulü ve/veya alkollü içki ile açık alkollü içki satıcısı olarak faaliyet göstermekte iken, 2011 yılı süre uzatım işlemi yapmadıkları gerekçesiyle satış belgesi "iptal" durumda olan kişiler arasında yer aldığı ileri sürülen, davacı S.Y.'un satış belgesi olmaksızın tütün mamulü satışı yaptığından bahisle, 4733 sayılı Tütün ve Alkol Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 8.maddesi beşinci fıkrasının (j) bendi uyarınca, Vali Olurlu Trabzon Valiliği İl Emniyet Müdürlüğünün 29.11.2011 gün ve …..11/1584 sayılı işlemiyle, adına verilen idari para cezasından kaynaklandığı, dolayısıyla davaların konu ve sebeplerinin aynı olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan, İdare Mahkemesince, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından davalı idareye gönderilen listede, davacının tütün mamulü ve alkollü içki satışı için 2011 yılına ilişkin olarak süre uzatım talebinde bulunmadığı, dolayısıyla 2011 yılı için alkollü içki ve tütün mamulü satış yetkisinin bulunmadığının açık olduğu, 21.09.2011 tarihinde yapılan denetimde davacının tütün mamulünü satışa arz ettiğinin tespiti üzerine kesilen idari para cezasında hukuka aykırılık bulunmadığı yolunda karar verilmesine karşılık; Sulh Ceza Mahkemesince, davacıya ait işyeri için davacı adına 10/03/2010 tarihinde 61012537 P kurum sicil numaralı tütün mamulü ve alkollü içki perakende satış belgesinin düzenlendiği ve söz konusu belgenin geçerliliğini koruduğu gerekçesiyle idari para cezasının iptaline karar verildiği görüldüğünden; söz konusu kararlar arasında çelişki doğduğu, bu çelişki nedeniyle bir hakkın yerine getirilmesinin ise, başvuran bakımından olanaksız hale geldiği açıktır.

Belirtilen nedenlerle,

1- Trabzon 3. Sulh Ceza Mahkemesi ile Trabzon İdare Mahkemesi kararları arasında 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğu,

2- 2247 sayılı Kanun'un 25. maddesi hükümleri uyarınca;

a) İdari Yargılama Usulü Kanunu gözetilerek Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde yanıt verilmek üzere S.Y.'a bildirilmesi, S.Y. tarafından verilen yanıtın karşı tarafa tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanması,

b) Usulü işlemler tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek günde işin esasının görüşülmesine OY BİRLİĞİ İLE KARAR VERİLMİŞTİR.

Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve ekleri karşı tarafa (S.Y.'a) tebliğ edilmiş, ancak cevap verilmemiştir.

II-ESASIN İNCELENMESİ:

Başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Yasa ve Yönetmelik kuralları, taraflarca verilen dilekçe ve ekleri

ile Raportör-Hakim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in hazırladığı rapor okunup incelendikten; 2247 sayılı Yasa'nın 25. maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak sözlü açıklama için önceden belirlenen 01.04.2014 gününde, istemde bulunan Trabzon Valiliği vekili Av. Ayşe Gözeller'in sözlü açıklamaları dinlendikten ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün yazılı düşünceleri doğrultusundaki açıklamaları da alındıktan sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Uyuşmazlık, Trabzon İlinde "Abant Büfe" adıyla faaliyet gösteren ve müstecirliğini davacının yaptığı işyerinde, 2010 yılına ait yenilenmemiş belge ile (2001, Parlament, Lark, Mırotti Jack Doneyl Jd vb.) marka sigaraların satışa sunulduğunun tespit edildiği, böylece TAPDK toptan/perakende satış belgesi olmaksızın tütün mamulü satışı yapıldığından bahisle, davacı adına, 4733 sayılı Tütün ve Alkol Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 8.maddesi beşinci fıkrasının (j) bendi uyarınca, Vali Olurlu Trabzon Valiliği İl Emniyet Müdürlüğünün 29.11.2011 gün ve …..11/1584 sayılı işlemiyle verilen idari para cezasına ilişkindir.

4733 sayılı Tütün ve Alkol Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un, "Amaç ve tanımlar " başlığı altında düzenlenen 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı; Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılması ileTütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun kurulmasına, bu Kurumun görev ve yetkilerinin düzenlenmesine ve tütün ve tütün mamullerinin Türkiye'de üretimine, iç ve dış alım ve satımına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir" denilmiş;

"Cezai hükümler" başlığı altında düzenlenen 8.maddesinin beşinci fıkrasında, "Tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı idarî yaptırımlar uygulanır:

a) Bu Kanun veya ilgili mevzuat gereğince Kurum tarafından istenilen ticari faaliyetlerini gösterir satış veya faaliyet raporlarını veya bilgi, belge ve numuneleri yazılı uyarıya rağmen belirlenen süre içinde vermeyenlere, yanlış veya yanıltıcı bilgi veya belge verenlere, gerekli tesis ve yerleri incelemeye açmayanlara ellibin Yeni Türk Lirasından ikiyüzellibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

b) Üreticiden satın aldıkları tütünleri satış merkezlerine veya Kuruma tescil ettirme-yenlere, yazılı sözleşme yapma tarihine uymayanlara, işleme açılış ve kapanışları ile tütün stoklarını ve tütün depolarını süresi içinde bildirmeyenlere, izinsiz standart dışı işleme yapanlara, bu Kanunda tütün eksperi unvanına sahip olanlar tarafından yapılması öngörülen işleri yetkisiz kişilere yaptıranlara, yazılı sözleşme esası veya açık artırma yöntemi ile yapılan alım satım kapsamındaki yükümlülüklerini süresi içinde yerine getirmeyenlere onbin Yeni Türk Lirasından ellibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu hüküm Kurumdan izin almadan bir yere mahsus tütün çeşidinin tohum veya fidelerini başka çeşitlere ayrılmış olan yerlere ekenler, dikenler veya bu amaçlarla taşıyanlar hakkında da uygulanır.

c) İzin almadan veya güncelleme yapmadan, ana girdilerde veya ürün ambalajında değişiklik yaparak ürünleri piyasaya arz edenlere ellibin Yeni Türk Lirasından beşyüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

d) Kurumdan izin almaksızın işleme veya üretim tesislerinde proje tadilat kapsamındaki işlemleri yapan, kurulu makinelerini ülke içerisinde kısmen veya tamamen aynı firma tarafından kurulan yeni veya eski bir fabrikaya nakleden, başka bir firmaya devreden ya da ülke dışına çıkaranlara veya bildirimde bulunmaksızın faaliyetini sona erdirenlere ellibin Yeni Türk Lirasından beşyüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

e) Kurumdan izin almadan veya bildirimde bulunmadan dökme alkollü içkileri piyasaya arz eden, sevkiyatını yapan veya izin verilen yerlerden farklı yerlerde depolayanlara ikiyüzbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

f) Kurumdan belge almamış kişilerden ürün alan veya bu kişilere ürün satan ya da belgesinde belirtilen işyeri dışında satış yapan toptan veya perakende tütün mamulü, etil alkol, metanol veya alkollü içki satıcıları ya da açık içki satıcılarına bin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

g) Kurumdan satış belgesi almadan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin toptan satışını yapanlara ellibin Yeni Türk Lirası; perakende satışını yapanlara ise beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

h) Kurumdan yetki belgesi almadan veya bildirimde bulunmadan tütün ticareti yapanlara ellibin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ı) Kurumdan uygunluk belgesi almadan enfiye, çiğneme, nargile tütünü veya yaprak sigara kâğıdı ya da makaron üretenler ile satan veya satışa arz edenlere beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

j) Yetkili olmadıkları halde, açık olarak içki satışı veya sunumu yapanlar ile satışa sunulan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri arz ambalajlarını bozmak veya bunları bölmek suretiyle satanlara bin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

k) Tütün mamulleri veya alkollü içkilerin tüketicilere satışını; internet, televizyon, faks ve telefon gibi elektronik ticaret araçları ya da posta ile sipariş yöntemi kullanarak yapmak üzere satış sistemi kuran veya faaliyette bulunanlara yirmibin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. (Ek ikinci cümle: 13/2/2011-6111/175 md.) Satışın internet ortamında yapılması halinde, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda öngörülen usullere göre erişimin engellenmesine karar verilir ve bu karar hakkında da anılan Kanun hükümleri uygulanır.

l) Tütün mamulleri veya alkollü içkileri satış yerlerindeki raf veya standlara, her türlü teşhir ünitesine, reklam ve tanıtımına ilişkin mevzuata ve Kurum düzenlemelerine aykırılık oluşturacak veya herhangi bir firmaya üstünlük sağlayacak şekilde yerleştirenlere otuzbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

m) Tütün mamulleri kullanımını ve satışını özendirici veya teşvik edici kampanya, promosyon, reklam ve tanıtım yapılmasını önlemek amacıyla Kurum tarafından bu Kanun uyarınca yapılan düzenlemelere aykırı hareket edenlere otuzbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

n) Tütün mamulleri; otomatik satış makinesi ile satanlara veya bahis oynatmak veya ödül vermek gibi yollarla verenlere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde ellibin Yeni Türk Lirasından ikiyüzellibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

o) (Ek: 13/2/2011-6111/175 md.) Ticari amaçla sarmalık kıyılmış tütün üretenler ile satan veya satışa arz edenlere ürettikleri, sattıkları veya satışa arz ettikleri tütünün;

50 kilograma kadar (50 kilogram dâhil) olması halinde 250 TL.

50 kilogramdan 100 kilograma kadar (100 kilogram dâhil) olması halinde 500 TL.

100 kilogramdan 250 kilograma kadar (250 kilogram dâhil) olması halinde 1.500 TL.

250 kilogramdan 500 kilograma kadar (500 kilogram dâhil) olması halinde 3.000 TL.

500 kilogramdan fazla olması halinde 5.000 TL.

idari para cezası verilir.

Yukarıda sayılan fiiller dışında, bu Kanun ile 4250 sayılı Kanuna veya bu kanunlara göre yürürlüğe konulmuş yönetmeliklere ya da Kurumca verilen belgelerde yer alan şartlara uyulmadığının tespiti halinde, ilgili gerçek ve tüzel kişiler uyarılır ve aykırılığın giderilmesi için uygun bir süre verilir. Her işlem için verilecek süre Kurumca belirlenir. Verilen süre sonunda aykırılığın devam etmesi halinde veya aykırılığın giderilmesinin mümkün olmadığı hallerde süre verilmeksizin Kurumca verilen belgeler iptal edilir.

İdarî para cezaları, fiillerin tekrarı halinde, bir önceki cezanın iki katı olarak verilir. Beşinci fıkranın (c) bendinde sayılan fiillerin tekrarı halinde ayrıca ihlale konu ürünün piyasaya arzının bir yıla kadar durdurulmasına; (a), (b), (d), (e), (f), (j), (k), (l), (m) ve (n) bentlerinde sayılan fiillerin, ilk fiilin işlenmesinden sonraki beş yıl içinde üçüncü defa işlenmesi halinde ise belgelerin iptaline karar verilir. Satış belgesi iptal edilen satıcılar, satış belgesi iptaline konu işyerinde aynı işletme adı altında faaliyette bulunan üçüncü kişiler ile satış belgesi iptal edilen satıcılarca belge iptaline konu işyerinin farklı işletme adı altında fiilen işletilmesi halinde, bu işletme üzerine kayıtlı görünen üçüncü kişiler adına iki yıl süreyle yeni belge başvurusunda bulunulamaz.

(Değişik sekizinci fıkra: 13/2/2011-6111/175 md.) Bu Kanuna, 4250 sayılı Kanuna veya 5607 sayılı Kanuna aykırı fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olanlara, Kurumun düzenlemekle yükümlü olduğu piyasalarda faaliyete ilişkin hiçbir belge verilmez, verilmiş olanlar Kurumca iptal edilir. Mahkemece verilecek mahkumiyet kararında, kararın kesinleşmesine kadar faaliyete ilişkin tüm belgelerin askıya alınmasına da karar verilir. Yargılama sonuna kadar üretici ve ithalatçılara yetkili idarece uygun görülecek miktarda bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretler verilebilir. Söz konusu fiillerin kamu sağlığını veya tütün ve alkol piyasasının güvenliğini bozucu nitelikte olması halinde, yargılama sürecinde yetkili mahkemece mevcut delil durumuna göre belgelerin askıya alınmasına tedbiren karar verilir.

Beşinci fıkranın (f), (g), (h), (ı) ve (j) ile (o) bentlerinde yazılı fiiller hakkında idarî yaptırım uygulamaya ve bu fiillerin konusunu oluşturan her türlü eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararını vermeye mahalli mülkî amirler, diğer bentlerde yazılı fiiller hakkında idarî para cezası vermeye Kurum yetkilidir. Mahalli mülkî amirlerce uygulanan idarî yaptırımlar onbeş gün içinde Kuruma iletilir.

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır……” denilmiş;

“Yönetmelikler” başlığı altında düzenlenen 9. maddesinde;

“A) 1) Kurulun çalışma usul ve esasları ile Kurul üyeleri, Kurum personeli ile bunların yakınlarının yapamayacakları işler,

2) Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle,

B) Tütün ve tütün mamulleri ile alkol ve alkollü içkilerin iç ve dış ticareti, sigara fabrikalarının kurulmasının izin ve şartları, üretilecek tütün mamullerinin teknik özelliklerinin belirlenmesi, üretim şartını karşılamayan firma mamullerinin fiyatlandırılması, dağıtılması, satışı ve kontrolü ile bayilikler verilmesi, üretici tütünlerinin yazılı sözleşme esası veya açık artırma yöntemi ile alınıp satılması, açık artırma başlangıç fiyatının teknik olarak saptanması, Dünyada ve Türkiye'deki gelişmeler dikkate alınarak açık artırma başlangıç fiyatını tespitte kullanılan oranın yüzde elliye kadar artırılması ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu ile bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle,

Düzenlenir” hükmü yer almıştır.

Tütün Mamulleri Ve Alkollü İçkilerin Satışına Ve Sunumuna İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in;

“Süre uzatım işlemi ve satış belgelerinin geçerliliği” başlıklı 14. maddesinde, “(1) (Değişik:RG-19/12/2012-28502) Satış belgelerinin alındığı veya süre uzatım işleminin yapıldığı tarihe bakılmaksızın, faaliyetine devam etmek isteyen satıcılar takip eden yılın Ocak ayı başından Mart ayı sonuna kadar süre uzatım işlemini yaptırmak zorundadır. Süre uzatım işlemi; işlemin yapıldığı tarihte geçerli olan süre uzatım işlem bedelinin, Kurumun ilan ettiği banka hesabına Kurum sicil numarası beyan edilerek yatırılması suretiyle yapılır. Son rakamı tek olan yıllarda yapılan süre uzatım işlemlerinde, kamu kurum ve kuruluşları tarafından işletilen kantin ve sosyal tesis gibi yerler hariç, satıcıların 12 nci maddede faaliyet konusuna

göre istenilen işyeri açma ve çalışma ruhsatı ve/veya izin belgelerinin Kuruma veya yetkilendirilmiş mercie ibrazı zorunludur. Bu yıllarda, işyeri açma ve çalışma ruhsatı ve/veya izin belgelerini Kuruma veya yetkilendirilmiş mercie ibraz etmeyenler ile ibraz edememe nedenlerini yetkili makamlardan gerekçelendiremeyenlerin süre uzatım işlemi yapılmaz. Süre uzatım işlemi belge üzerinde gösterilir.

(2) Bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetlerine kendi isteği ile son vermek isteyen satıcılar Kuruma bildirimde bulunur. Bu kapsamdaki satıcılar işyerlerinde bulunan ürünlerini bildirimde bulundukları tarihten itibaren otuz gün içerisinde tasfiye eder ve satış belgelerini Kuruma iade eder. Bu satıcılara ilişkin bilgiler, Kuruma ulaştığı tarihten itibaren Kurumun internet sitesinde yayımlanır.

(3) Süresi içerisinde süre uzatım işlemini yaptırmayan satıcıların satış belgeleri, süre uzatım işleminin son gününden itibaren otuz gün sonra geçerliliğini kaybeder ve Kurumun internet sitesinde yayımlanır. Bu kapsamdaki satıcılar, süre uzatım tarihinin bitimini müteakiben ürün satın alamaz ve belgelerinin geçerlilik süresi içerisinde, ellerinde bulunan ürünleri tasfiye etmeye mecburdur. Belirtilen süre zarfında süre uzatım işlemi yaptırmayan satıcıların faaliyetine devam etmek istemeleri durumunda, yeniden belge almaları zorunludur.

(4) Satış belgeleri devredilemez. Belge sahibinin ölümü ve mirasçıların faaliyete devam etmek istemeleri durumunda, ölüm tarihinden itibaren doksan gün içinde gerçek kişi adına düzenlenen satış belgesinin intibakının sağlanması için belgenin alındığı mercie başvurulması gerekir. Mirasçıların faaliyete devam etmek istememeleri durumunda, işyerinde bulunan ürünlerin intibak süresinin bitiminden itibaren üç ay içinde tasfiye edilmesi zorunludur. (Ek cümle:RG-18/9/2013-28769) Miras yoluyla işyerini devralacak kişinin, miras bırakan kişi ile birinci veya ikinci derece kan hısmı olması halinde 4250 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde yer alan mesafe şartı aranmaz.

(5) Bu maddede yer alan şekilde satış belgesi geçerliliğini yitirmiş bulunan satıcıların ürünlerinin tasfiyesi; belgelerinin verdiği yetki çerçevesinde satış, ilgili üretici/ithalatçı veya toptan satıcısına ürünlerin iadesi ya da aynı nevideki belgeyi haiz bir satıcıya devir suretiyle otuz gün içerisinde tamamlanır.

(6) (Ek:RG-27/1/2013-28541) Süre uzatım işlemi ve satış belgelerinin geçerliliğine ilişkin usul ve esaslar, nargilelik tütün mamulü sunum uygunluk belgesi için de geçerlidir" denilmiş; 29. maddesinde ise, 31.12.2002 tarihli ve 24980 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tütün Mamulleri, Alkol ve Alkollü İçkilerin Toptan ve Perakende Satışı ile Satış Belgelerine İlişkin Yönetmeliğin yürürlükten kaldırıldığı belirtilmiş;

"Yürürlükten önce verilmiş satış belgeleri" başlıklı Geçici 2.maddesinde de,

"(1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce verilmiş olan ve geçerliliği bulunan satış belgelerinin geçerlilik süreleri ile 2011 yılı süre uzatım işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten sonra Kurul kararı ile belirlenir" hükmü yer almış;

9.2.2011 gün ve 27841 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 26.1.2011 gün ve 6122 sayılı "2011 Yılı Satış Belgesi Süre Uzatım İşlemlerine İlişkin Uygulanacak Usul ve Esaslara Dair Kurul Kararı"nda;

"Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu;

Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin yayımı (7/1/2011) tarihi itibariyle sürdürülmekte olan işlemlerde herhangi bir aksamaya ya da karışıklığa mahal verilmemesi amacıyla, 2011 yılı satış belgesi süre uzatım işlemlerinin usul ve esaslarının aynı Yönetmeliğin Geçici 2 nci maddesi uyarınca, aşağıdaki şekilde belirlenmesini ve bu kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasını karar altına almıştır.

1– Süre uzatım işlemi bedellerinin Ziraat Bankası şubelerinde kullanıma açılmış bulunan TAPDK - Kurumsal Tahsilat Ekranı vasıtası ile tahsili uygulaması sürdürülecektir.

2– İşyeri adreslerine gönderilen ve bir örneği Kurumun internet sitesinde de yayımlanan "Süre Uzatım İşlemi Başvuru Formu"nun satıcılarca doldurularak imzalanması ve bu formun, bağlı olunan meslek odasından alınacak üyelik yazısıyla beraber, Kurum ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) arasında yapılan işbirliği protokolleri çerçevesinde satış belgesi işlemlerini yürütmek üzere yetkilendirilmiş Odalara/Birliklere teslim edilmesi uygulamasına devam edilecektir.

3– Kurum tarafından önceki yıllarda düzenlenmiş bulunan ve halen geçerliliğini koruyan satış belgelerinin geçerlilik süresi, 2011 yılı Nisan ayının son günü (30/4/2011 günü sonu) olup bu süre zarfında satıcılar, 2011 yılı satış belgesi süre uzatım işlemini 29/4/2011 Cuma günü akşamı mesai saati sonuna kadar gerçekleştirebilecektir.

4– Belirtilen süre zarfında (29/4/2011 Cuma günü akşamı mesai saati sonuna kadar) süre uzatım işlemi yaptırmayan satıcıların faaliyetine devam etmek istemeleri durumunda, yeniden satış belgesi almaları gerekmektedir" denilmiş;

31.12.2002 gün ve 24980 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Tütün Mamulleri, Alkol ve Alkollü İçkilerin Toptan ve Perakende Satışı İle Satış Belgelerine İlişkin Yönetmelik"in,

"Satış belgesi düzenlenmesi" başlıklı 7. maddesinde; "….. Satış belgeleri alındığı yıl için geçerli olup, satış belgesinde belirtilen işyeri ve dağıtım alanları dışında satış yapılamaz" denilmiş;

"Belge sürelerinin uzatılması ve yenilenmesi" başlıklı 8. maddesinde;

"Daha önce satış belgesi almış bulunan toptan ve perakende satıcılar ile açık içki satıcılarının belge sürelerinin uzatılması veya yenilenmesi işlemleri, ilgililerin müracaatı üzerine Kurum tarafından her yıl ocak ayı içerisinde yapılır.

a) (Değişik bend: 06/11/2003-25281 s.R.G. Yön/2.md) Uzatma işlemi; başvuru sahiplerinin işyeri ve ikametgahlarının tam ve açık adreslerini içerir dilekçelerine, ilgili oda veya derneklerden aldıkları üyelik yazısını ekleyerek Kuruma başvurmalarını müteakip, mevcut satış belgelerinin belirlenmiş yerlerine, Kurum tarafından hazırlanan stikerlerin görevli personelce yapıştırılması suretiyle yapılır.

b) (Değişik bend: 06/11/2003-25281 s.R.G. Yön/2.md) Yenileme işlemi; başvuru sahiplerinin işyeri ve ikametgahlarının tam ve açık adreslerini içerir dilekçelerine, ilgili oda veya derneklerden aldıkları üyelik yazısı, satış belgesi bedelini yatırdıklarına ilişkin belge, bir adet vesikalık fotoğraf ve eski satış belgesini ekleyerek başvurmalarını müteakip, Kurum tarafından yeni satış belgesi düzenlenmesi suretiyle yapılır. Satış belgeleri beş yılda bir yenilenir.

c) (Ek bend:13/11/2004-25642 s.R.G. Yön/2.md) Kendi isteği ile satıcılığı bırakanlar ile satış belgesi iptal edilenler, otuz gün içerisinde satış belgelerini Kuruma iade etmek zorundadır" denilmiş;

"Satış belgelerinin askıya alınması ve iptali" başlıklı 11. maddesinde;

Ocak ayı içerisinde satış belgelerinin sürelerinin uzatılması veya yenilenmesi işlemlerini yapmayanların satış belgeleri Kurum tarafından üç aya kadar askıya alınır. Bu süre içerisinde belge konusu ürünler alınıp satılamaz. Nisan ayı sonuna kadar gerekli işlemi yapmayanların satış belgeleri iptal edilir. (Ek cümle: 24/08/2005-25916 s.R.G. Yön/5.md) Açık içki satıcılarının belgelerinin askıya alınması ve iptali, ilgili belediye ve il özel idaresi ile mutabakat sağlanmak suretiyle yapılır.

(Değişik fıkra: 24/08/2005-25916 s.R.G. Yön/5.md) Bu şekilde doğrudan iptal edilen satış belgeleri yerine, ilgililerin aynı yıl içinde müracaatları halinde satış belgesi bedelleri yüzde elli artırımlı, izleyen yıllarda müracaatı halinde ise artırımsız olarak tahsil edilmek suretiyle yeniden satış belgesi verilebilir." denilmiş;

"Denetim ve idari yaptırım" başlıklı 15. maddesinde;

"Tütün mamulleri, alkol ve alkollü içki satıcıları mülki amirlerce, mahalli belediye ve sağlık kurumları ile Kurum tarafından, lüzum görülen hallerde denetlenebilir.

Satıcılar yapılacak inceleme ve denetlemeye mani olamazlar.

(Değişik fıkra: 13/11/2004-25642 s.R.G. Yön/6.md) Yapılan inceleme ve denetim sonucunda; kaçak ürün bulundurduğu tespit edilen belgeli satıcılar hakkında düzenlenecek olay tutanağının aslı 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu uyarınca işlem yapılmak üzere, söz konusu Kanunda kaçağı önleme, izleme ve soruşturmakla görevli olduğu bildirilen en yakın ilgili mercie, sahte ürün bulundurduğu tespit edilenlerle ilgili tutanak ise ilgili kuruluşlara gönderilir.

(Değişik fıkra: 13/11/2004-25642 s.R.G. Yön/6.md) Perakende satıcıların, yetkili olmadığı halde açık olarak içki satışı veya sunumu yapmaları satış belgelerinin iptal nedenidir.

(Değişik fıkra: 13/11/2004-25642 s.R.G. Yön/6.md) Toptan ve perakende satıcılar ile açık içki satıcılarının kaçak veya sahte ürün bulundurmaları veya satmaları satış belgelerinin iptal nedenidir.

(Mülga fıkra: 24/08/2005-25916 s.R.G. Yön/7.md)

(Değişik fıkra: 24/08/2005-25916 s.R.G. Yön/7.md) Bu Yönetmelik hükümlerine uymadıkları belirlenen ve Kurum tarafından yapılan yazılı uyarıya rağmen belirtilen hususları yerine getirmeyen toptan ve perakende satıcıların satış belgeleri bir aydan üç aya kadar askıya alınır, aykırılığın tekerrürü halinde satış belgeleri iptal edilir. Kurum gerek gördüğü hallerde yazılı uyarı yapmaksızın doğrudan satış belgesinin askıya alınması veya iptaline karar verebilir. (Bu ibare için, Danıştay 13.Dairesi; 25.12.2006 tarih ve 2005/9375 Esas, 2006/4919 sayılı Kararı ile İPTAL kararı vermiştir.)

(Değişik fıkra: 24/08/2005-25916 s.R.G. Yön/7.md) İdari bir yaptırım sonucu açık içki satış belgelerinin iptalinde de, bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinde belirtilen esaslar uygulanır. Belediye ve il özel idarelerince, açık içki satıcılarına verilen ruhsatın iptal edildiğinin bildirilmesi halinde, Kurum tarafından verilen açık içki satış belgeleri iptal edilir.

(Değişik fıkra: 24/08/2005-25916 s.R.G. Yön/7.md) Satış belgeleri askıya alınmış olan satıcıların, askı süresi içerisinde ürün alım satımında bulunmaları halinde satış belgeleri iptal edilir.

Birden fazla işyeri bulunması sebebiyle adına birden fazla satış belgesi düzenlenmiş olan kişilerin bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen koşullardan birini yitirmeleri veya bu koşulları taşımadıklarının sonradan anlaşılması halinde uygulanacak idari müeyyideler, kişilerin adına düzenlenmiş satış belgelerinin tamamı için, aynı maddenin (d) bendindeki koşulun ihlali halinde ise sadece ihlale konu işyeri için uygulanır. Bu hallerin dışında kalan ihlallerde uyarı, askıya alma ve iptal işlemleri mevzuata aykırılığın tespit edildiği işyeri ile bağlantılı olmaksızın bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesindeki tanımlara uygun olarak, aynı tanımdaki diğer belgeli işyerlerinin tamamı için uygulanır.

Satış belgesi iptal edilenlerin yeniden satış belgesi verilmesi talepleri Kurum tarafından değerlendirilerek karara bağlanır. İptal edilen belge yerine, iptal tarihinden itibaren üç ay geçmeden yeni satış belgesi düzenlenemez.

Kaçakçılıktan, sahtecilikten ve 4733 sayılı Kanun ile 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununa karşı gelmekten mahkumiyeti olanlar ile konuya ilişkin mevzuatın ihlali nedeni ile iki defadan fazla aynı suçtan dolayı ön ödemede bulunarak, haklarında iki defadan fazla ön ödeme kapsamında karar verilmiş olanlara bir daha satış belgesi verilmez" hükmü yer almıştır.

Somut olayda, dosyanın incelenmesinden, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Daire Başkanlığı'nın 22.7.2011 gün ve B.62.0.TDK.0.10.00.00 sayılı yazısı ile, kurumdan satış belgesi alarak Trabzon İlinde tütün ve alkol piyasası sektöründe perakende ve/veya toptan tütün mamulü ve/veya alkollü içki ile açık alkollü içki satıcısı olarak faaliyet göstermekte iken, 2011 yılı süre uzatım işlemi yapmadıkları gerekçesiyle satış belgesi "iptal" durumda olan gerçek ve tüzel kişilere ait listenin yer aldığı CD'nin ekte gönderildiği, bu çerçevede, yazının ekindeki listede bilgilerine yer verilen gerçek ve tüzel kişilerin işyerlerinde denetim yapılması, yapılacak denetim sonucunda satış belgeleri iptal olmasına rağmen yetkisiz olarak tütün mamulü ve/veya alkollü içki satışı ile açık alkollü içki satış/sunumu yapıldığının tespit edilmesi halinde, işletme yetkilileri hakkında 4733 sayılı Kanun'un 8.maddesinin beşinci fıkrası hükümleri uyarınca işlem yapılmasının gerektiği, ilçe mülki amirliklerine de listenin birer örneği gönderilerek ilçelerinde denetim yaptırılmasının sağlanması için Trabzon Valiliğine gönderilen yazı ekinde

bulunan “Trabzon İli sınırları içerisinde 2011 yılı süre uzatım işlemi yapmadığından dolayı fiili durumu iptal olan satıcılara ilişkin liste” başlıklı listenin 251. sırasında, 61010516P kurum sicil no ile Ömer Soğuksulu isimli kişi tarafından işletildiği yazılı olan “Abant Büfe” unvanlı işyerinin bulunması nedeniyle, 21.9.2011 günü, “Abant Büfe” unvanlı işyerine gidilerek yapılan denetimde, işletme sahibinin S.Y. isimli kişi olduğu, 2010 yılına ait Tabdk satış belgesinin bulunduğu, ancak yenilenmediğinin tutulan tutanak ile tespit edildiği anlaşılmıştır.

Dosya içinde mevcut T.C. Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından düzenlenen, “Tütün mamulü alkol ve alkollü içki perakende satış belgesi” nin incelenmesinde, belge sahibinin S.Y. olduğu ve belge uyarınca S.Y.’un “Abant Tekel Büfesi” unvanlı, Trabzon/Merkez Sanayi Mah. Çarşı İçi Sok. No:20 satış yeri adresinde, 10.3.2010 tarih 61012537P kurum sicil numarası ile, tütün mamulü, alkol ve alkollü içki satın almaya ve satmaya yetkili kılındığına ilişkin satış belgesi olduğu görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte incelendiğinde; 4733 sayılı Kanun’un 8. maddesinin beşinci fıkrası (j) bendi uyarınca; yetkisiz olduğu halde satışa sunulan tütün mamulleri arz ambalajlarını bozmak veya bunları bölmek suretiyle satanlara idari para cezası verileceği, maddenin yedinci fıkrasına göre; idari para cezasının, fiillerin tekrarı halinde bir önceki cezanın iki katı olarak verileceği, beşinci fıkranın (j) bendinde sayılan fiilin, ilk fiilin işlenmesinden sonraki beş yıl içinde üçüncü defa işlenmesi halinde ise belgelerin iptaline karar verileceği, maddenin dokuzuncu fıkrası uyarınca; bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı idari yargı yerine başvuruda bulunulacağı, Kanun’da hüküm bulunmayan hallerde Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağı, 9. maddesinde ise, ……bu Kanun’un uygulanmasıyla ilgili diğer usul ve esasların kurum tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenleneceğinin belirtildiği anlaşılmıştır.

Davacı S.Y.’un satış belgesini aldığı tarihte yürürlükte bulunan 31.12.2002 gün ve 24980 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Tütün Mamulleri, Alkol ve Alkollü İçkilerin Toptan ve Perakende Satışı İle Satış Belgelerine İlişkin Yönetmelik’in, 7. maddesinde, satış belgelerinin alındığı yıl için geçerli olduğu, 8. maddesinde de, satış belgeleri sürelerinin uzatma işleminin usul ve esasları belirtilmiştir.

Dosya içinde bulunan, adli yargı yerine hitaben yazılmış, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Daire Başkanlığının 8.3.2012 tarih ve 4728 sayılı yazısı ile, Sanayi Mah. Çarşı İçi Sok. No:20 Trabzon adresinde “Abant Tekel Büfesi” unvanlı işyeri için S.Y. isimli şahıs adına 10.3.2010 tarihinde 61012537P kurum sicil numaralı, tütün mamulü ve alkollü içki perakende satış belgesinin düzenlendiği ve söz konusu belgenin geçerliliğini koruduğunun bildirildiği görülmüştür.

7.1.2011 gün ve 27808 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve 31.12.2002 günlü yönetmeliği yürürlükten kaldıran “Tütün Mamulleri Ve Alkollü İçkilerin Satışına Ve Sunumuna İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”in 19.12.2012 gün ve 28502 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikten önceki “Süre uzatım işlemi ve satış belgelerinin geçerliliği” başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasında, “Satış belgelerinin alındığı veya süre uzatım işleminin yapıldığı tarihe bakılmaksızın, faaliyetine devam etmek isteyen satıcılar takip eden yılın Ocak ayı başından Mart ayı sonuna kadar süre uzatım işlemini yaptırmak zorundadır. Süre uzatım işlemi; işlemin yapıldığı tarihte geçerli olan süre uzatım işlem bedelinin, Kurumun ilan ettiği banka hesabına Kurum sicil numarası beyan edilerek yatırılması suretiyle yapılır. Süre uzatım işlemi belge üzerinde gösterilir” denilmiş;

“Satış belgesi bedelleri” başlıklı 15. maddesinin birinci fıkrasında, “Bu Yönetmelik kapsamında düzenlenecek olan satış belgesi bedelleri ile süre uzatım işlem bedelleri; faaliyetin niteliğine göre her yıl bir önceki yılın bedelleri esas alınmak ve cari takvim yılı için geçerli olmak üzere Kurul tarafından belirlenir ve belirlenen tutarlar Resmi Gazete’de yayımlanır” hükmü yer almıştır. Yine aynı Yönetmeliğin Geçici 2 nci maddesi ile “Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce verilmiş olan ve geçerliliği bulunan satış belgelerinin geçerlilik süreleri ile 2011 yılı süre uzatım işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten sonra Kurul kararı ile belirlenir.” düzenlemesi getirilmiştir.

Yapılan araştırmada, 2011 yılına ait süre uzatım bedelinin yukarıda bahsedildiği gibi Resmi Gazete’de yayınlanmadığı, ancak Yönetmeliğin geçici 2 nci maddesi uyarınca Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu’nca “2011 yılı satış belgesi süre uzatım işlemlerine ilişkin duyuru” adı altında duyurulduğu ve odalara gönderildiği, 2011 yılı için satış belgesi süre uzatım bedelinin, İl merkezlerinde ve Büyükşehir belediyesine dahil ilçelerde, perakende satıcılar için 159 TL olarak ilan edildiği anlaşılmıştır.

Dosya içinde bulunan ve S.Y.’un dava dilekçesine ekli olarak mahkemelere sunduğu T.C. Ziraat Bankası A.Ş.’ye ait banka dekontundan, kurum hesabına 26.1.2011 işlem tarihi ile, TAPDK süre uzatım işlemi/sicil no 61012537 S.Y. Abant Tekel Büfesi adıyla 159 TL yatırıldığı, yine dosya içinde mevcut kurumun online satış belgesi sistemi ayrıntılı satıcı bilgi sorgulama ekranında 61012537P S.Y. Abant Tekel Büfesi adı altında halen faal olduğu, Trabzon Bakkallar A.Ş. adına düzenlenmiş 3.10.2011 tarihli faturadan da davacının bahsedilen toptancıdan halen satmak üzere mal alabildiği anlaşılmıştır.

Trabzon 3. Sulh Ceza Mahkemesince, S.Y. adına verilen satış belgesinin halen geçerliliğini koruduğu gerekçesiyle, S.Y. adına kesilen para cezasının iptali ile kaldırılmasına karar verildiği, ancak 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin onuncu fıkrası uyarınca bu Kanuna göre verilen idari para cezalarına karşı açılacak davalar yönünden idare mahkemeleri görevli kılındığından, anılan mahkemenin görevli mahkeme olmadığı;

Trabzon İdare Mahkemesince, S.Y.’un tütün mamulü ve alkollü içki satışı için 2011 yılına ilişkin olarak süre uzatım talebinde bulunmadığı, dolayısıyla 2011 yılı için tütün mamulü ve alkollü içki satış yetkisinin bulunmadığı ve yapılan denetimde tütün mamulünü satışa arz ettiğinin tespiti üzerine idari para cezası verilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılarak davanın reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda izah edilen tüm mevzuat ve dosyada bulunan belgeler birlikte incelendiğinde, S.Y.’un

yürürlükte bulunan mevzuat uyarınca kendisinden beklenen mali yükümlülüğü süresinde yerine getirdiği, Kurumca kendisine mal satılmaması konusunda satmak üzere kendisine mal veren kurumun dahi uyarılmadığı, kendisine herhangi bir uyarı yapılmadığı, bu durumda mali yükümlülüğü yerine getirmiş ve halen mal alabildiği gözetildiğinde S.Y. adına verilen idari para cezasının kaldırılmasının hakkaniyete uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

Bu durumda, adli yargı yerince verilen kararın sonucu (hüküm kısmı) hukuka uygunluk arzetse de, 4733 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin 10 uncu fıkrası uyarınca, bu Kanundan doğan idari para cezalarına karşı yapılacak itirazlarda açıkça idari yargı yerinin görevli kılınması karşısında; görevsiz mahkemece verilmiş bir kararın varlığı gözetildiğinde, Trabzon 3. Sulh Ceza Mahkemesince verilen kararın kaldırılması gerektiği izahtan varestedir. Trabzon İdare Mahkemesi sözkonusu idari para cezasına yapılan itirazda görevli mahkeme ise de; yukarıda izah edilen nedenlerle, bu mahkemece verilen kararda hukuki isabet bulunmadığından, bu kararın da kaldırılması gerekmektedir. Bu saptama uyarınca, her iki kararın da kaldırılması zorunluluğu gözetilerek, "hakkın yerine getirilmesi" fiilen mümkün olamayacağından; 2247 sayılı Kanunun 25 nci maddesindeki "Hukuk alanındaki hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama Usulünün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar." şeklindeki amir hüküm uyarınca, uyuşmazlığın esası hakkında hüküm tesisi yoluna gidilmesi ve hukuka aykırı bulunan idari para cezasının iptaline karar verilmesi gerekmiştir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle;

1. Trabzon 3. Sulh Ceza Mahkemesinin tarihsiz ve D.İş:2011/136 sayılı kesinleşen kararı ile Trabzon İdare Mahkemesinin 22.10.2012 gün ve E:2011/1994, K:2012/1184 sayılı kesinleşen kararının KALDIRILMASINA,

2. Sebep unsuru yönünden hukuka aykırı bulunan S.Y. adına verilen 29.11.2011 gün ve 11/1584 sayılı 1232 TL. idari para cezasının İPTALİNE, 2577 sayılı Kanunun 31 inci md. uyarınca yargılama giderlerinin davalı Trabzon Valiliği üzerinde bırakılmasına,

3. Mevcut hüküm uyuşmazlığının bu suretle giderilmesine, 01.04.2014 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Sıddık
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	YILDIZ

Üye	Üye	Üye
Nurdane	Ayhan	Mehmet
TOPUZ	AKARSU	AKBULUT